

Genel Müdürlük (Muhasebe ve İnsan Kaynakları/Personel Müdürlükleri'ne)

SİRKÜ : 2003/12

**Konu : 1- SSK'unda Yapılan Değişiklikler
2- SSK ve Bağkur Borçlarının Yeniden Yapılandırılması
ve Bağkur'da Basamak Yükseltilmesi**

**KAYSERİ
21.08.2003**

1. Sosyal Sigortalar Kanununda Yapılan Değişiklikler

06.08.2003 tarih ve 25191 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4958 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile "Sosyal Sigortalar Kanununun" bazı maddeleri değiştirilmiş, bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış ve bu Kanuna geçici maddeler eklenmiştir. Yapılan düzenlemelerin bir kısmı ile ilgili açıklamalar aşağıdaki gibidir.

A- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle kesilecek idari para cezaları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) İşyerinin Bildirilmesi

İşyeri bildirgesinin sigortalı çalıştırılmaya başlamadan önce verilmesine dair kural, en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte Kuruma verilmesi şeklinde değiştirilmiş, bu süre içerisinde vermeyenlere;

- Bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için üç aylık asgari ücret tutarında,
- Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için iki aylık asgari ücret tutarında,
- Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

İdari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

İşçi çalıştırılmaya başlamadan önce verilmesi gereken işyeri bildirgesinin Kuruma verilme süresi engeç sigortalı çalıştırılmaya başlandığı tarih olarak değiştirilmiştir. Yapılan bu değişikliğin 06.08.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi nedeniyle 06.08.2003 tarihinden sonra (bu tarih dahil) sigortalı çalıştırmaya başlayan işverenler tarafından verilmesi icabeden işyeri bildirgelerinin sigortalı çalıştırılmaya başlanılan tarihte Kurumuma verilmiş olması halinde bu bildirgelerin yasal süresi içinde verilmiş olduğu kabul edilecektir.

b) İşe Giriş Bildirgesinin Süresinde Verilmemesi

İşe giriş bildirgesini çalıştırılacak kişiyi işe başlatmadan önce Kuruma vermeyenlere, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında, bildirilmeyen sigortalıların çalışma izninin olmaması durumunda asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası kesilecektir.

c) Prim Bildirgelerinin Süresinde Verilmemesi

Bir ay içinde çalıştırdığı sigortalının sigorta primleri ve destek primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile bu primleri gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen asıl veya ek belgeleri ait olduğu ayı veya dönemi takip eden ayın sonuna kadar

Kuruma vermeyenlere her bir fiil için aylık asgari ücretin üç katını geçmemek kaydıyla belgenin;

- Asıl nitelikte olması halinde belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında,
- Ek belge niteliğinde olması durumunda sigortalı sayısına bakılmaksızın aylık asgari ücretin 1/8'i tutarında,
- Hiç belge vermeyenlere ise sigortalı sayısı üzerinde durulmaksızın her ay için aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

İdari para cezası kesilecektir.

İşverenlerin sigortalı çalıştırmadıkları takdirde bu hususu daha önce yazılı olarak önceden Kuruma bildirmeleri gerekirken, bu defa yapılan değişiklikle, aynı durumun, sigortalı çalıştırılmaya son verilen tarihten itibaren bir ay içinde yazılı olarak Kuruma bildirilmesi esası getirilmiştir.

d) Bildirge Vermeye Davet

İşyerlerinde denetim yapılmaksızın, öteden beri çalıştırılan sigortalıların tümünü Kuruma bildirdiği halde, herhangi bir aya veya döneme ilişkin "asıl" nitelikteki belgeleri Kuruma vermediği anlaşılan işverenlere ve varsa aracılara, öncelikle iadeli taahhütlü olarak bir yazı gönderilerek bu belgelerin 15 gün içinde verilmesi istenecek, belgelerin belirtilen bu süre içinde verilmesi durumunda belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin 1/5'i tutarında idari para cezası uygulanacak, belgelerin istenilen süre geçirildikten sonra verilmesi veya hiç verilmemesi halinde ise, bu aylık asgari ücretin üç katı tutarında idari para cezası kesilecektir.

e) Ölçümleme

Diğer taraftan, Kuruma yeterli işçilik bildirilmemesi üzerine Sigorta Müfettişlerince yapılan inceleme neticesinde Kuruma bildirilmediği tespit olunan asgari işçilik tutarı, ilgili olduğu aylar belirlenmiş ise bu aylara, belirlenmemiş ise faaliyette bulunulan son aya maledilecek ve ilişkilendirilecek ay veya aylara ait asıl ya da ek belgelerin Kuruma hiç verilmemiş olması nedeniyle bu belgelerin her biri için aylık asgari ücretin üç katı tutarında idari para cezası kesilecektir.

f) İbraz Yükümlülüğünü Yerine Getirmeme

Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın Defter ve belgeleri ibraz etme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere;

- Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin oniki katı tutarında,
- Diğer defterleri tutmakla yükümlü iseler aylık asgari ücretin altı katı tutarında,
- Defter tutmakla yükümlü değil iseler aylık asgari ücretin üç katı tutarında,

Defter ve belgelerinin tümünü bu bentte belirtilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara uygun olarak düzenlemeyenlere, her bir geçersizlik hali için, ibraz edilmemesi üzerine uygulanan miktarları aşmamak kaydıyla aylık asgari ücretin yarısı tutarında, idari para cezası kesilecektir.

g) Askı, İlan Yükümlülüğü

Aylık sosyal güvenlik destek primi ile dört aylık prim bordrolarının Kurumca tasdikli örneklerinin, Kuruma verilmesi gereken ayın sonundan, müteakip bordronun verilmesi

gereken ayın sonuna kadar iş yerinde sigortalıların görebileceği bir yere asmayanlara aylık asgari ücretin iki katı tutarında, idari para cezası kesilecektir.

h) Vizite Kağıdı Düzenleme

Sigortalı, sigortalının eşi veya bakmakla yükümlü olduğu kocası ve çocukları için iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde vizite kağıdı düzenleme yükümlülüğünü Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen üç gün içinde yerine getirmeyenlere aylık asgari ücret tutarında, idari para cezası kesilecektir.

İ) Dört Aylık Sigorta Prim Bordroları İçin İdari Para Cezası

506 sayılı Kanununun 79 uncu maddesinin değiştirilmeden önceki birinci fıkrasında yer alan “..... prim belgeleri.....” ibaresi, 4958 sayılı Kanun ile bu defa “..... asıl veya ek belgeleri.....” şeklinde değiştirilmiş olduğundan, 4958 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 06.08.2003 tarihinden sonraki dönemlere ilişkin olmak üzere düzenlenecek dört aylık sigorta primleri bordrolarının yasal süresi dışında verilmesi halinde de idari para cezası uygulanacaktır.

B- İdari Para Cezalarına İtiraz ve Dava

İdari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içinde idare mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Fiilin işlendiği günden itibaren beş yıl içinde tebliğ edilemeyen idarî para cezaları zamanaşımına uğrar.

İdari para cezalarının ödenmesi veya tebliği üzerine Kuruma yapılacak itiraz süresi 15 güne çıkarılmıştır. Ayrıca, Kuruma vaki itirazların reddi üzerine 60 gün içinde idare mahkemesine başvurulabileceği öngörülmüştür.

C- İşyerlerinde Kayıt Dışı İşçi Tespiti

Fiilen veya işyeri kayıtlarından yapılacak tespitlerin yanı sıra, kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı saptanan sigortalılara ait olup, sigortalı işe giriş bildirgesi, sigorta prim bildirgesi, dört aylık prim bordrosu ve sosyal güvenlik destek primi bordrosunun Kuruma verilmemiş olduğunun anlaşılması halinde, bu belgelerin verilmesi hususunda öncelikle işverenlere (veya varsa ilgili araçılara) bir ay süreli bir tebligat yapılacak, belgelerin bu süre içinde verilmemesi veya noksan verilmesi durumunda söz konusu belgeler ilgili Sigorta İl Müdürlüğüne re’sen düzenlenerek birer nüshası işverene veya ilgili aracıya gönderilecektir.

Söz konusu belgeler yapılacak tebligat üzerine verilse bile, yasal verilme süresi geçmiş ise, idari para cezası uygulanacaktır.

D- Prime Esas Olmayan Ödemeler

Ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarlarının tespitinde nazara alınmayacağı, bunların dışında her ne ad altında ödeme

yapılırsa yapılınsın, tüm ödemelerin prime tabi tutulacağı hükme bağlanmış bulunmaktadır. Daha önce kapsam dışında bulunan ayakkabı ve elbise dikiş bedelleri ise prime tabi tutulacaktır. Uygulamanın yürürlük tarihi 01.01.2004'dür. Aynı yardımların nakden ödenmesi durumunda bunların prime esas kazanca dahil edilmesi uygulaması devam etmektedir.

E- Gecikme Zammı Hesabı Değiştirildi

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı AATUHK'nun 51 inci maddesi hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

Söz konusu değişiklik, 30.09.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiğinden, Eylül/2003 ve önceki aylar için 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunca belirlenen gecikme zamları uygulanacak, 01.10.2003 tarihinden sonraki sürede ise, Kurum alacağının ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihte %10 oranında arttırılacak ve bulunacak tutara, ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere, borç ödeninceye kadar, her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin aylık ortalama faizi, bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanacaktır. Ancak ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanacaktır.

F- Sağlık Yardımı

Sigortalıların, sağlık yardımından yararlanabilmesi için, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün hastalık sigortası primi ödemiş olma şartı aranacaktır.

2. SSK ve BAĞKUR Borçlarının Yeniden Yapılandırılması

A- SSK Borçlarının Yeniden Yapılandırılması (Son Başvuru Tarihi 05 Eylül 2003)

06.08.2003 tarih ve 25191 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4958 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre; sigorta primi, idarî para cezası, sosyal yardım zammı ve bunlara bağlı gecikme zammı ve faiz borcu ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamına giren işsizlik sigortası primi ve buna bağlı gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenlerin ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 85 inci maddesine göre isteğe bağlı olarak devam eden sigortalıların prim ve gecikme zammı borçlarından, 30.06.2003 tarihine kadar tahakkuk etmiş olanlar için 06.08.2003 tarihi izleyen otuz gün içinde Kuruma yazılı müracaat edilmesi halinde yeniden yapılandırılma imkanı getirilmiştir.

Yapılan düzenleme ile;

- 20 milyara kadar olan borçlarda teminat gösterilememesi durumunda, taahhütname alınmak suretiyle taksitlendirme yapılması kolaylığı,
- 20 milyar üzeri borcu olan işverenlere, borcun tamamı kadar teminat gösterilememesi durumunda, %50 teminat ve taahhütname verilmesi halinde taksitlendirme kolaylığı,
- Ödeme kolaylığından yararlanmak için baş vuran ve taksitlerini aksatmadan ödenmesi halinde gecikme zammının alınmaması,
- Taksit tutarlarının düzenli ödenmesi halinde daha önce uygulanmış hacizler ve bu hacizlere dayanılarak yapılacak satış işlemlerinin durdurulması,
- Borca ilişkin ilk taksitin ödenmesini müteakip fazlaya ilişkin tüm hacizlerin kaldırılması,
- Birikmiş borçların daha düşük faizle ödenmesi, sağlanmıştır.

Yeniden yapılandırma kapsamına;

- 30.06.2003 tarihine kadar tahakkuk eden (2003/Mayıs ayı bildirgesi dahil) sigorta primi ve işsizlik sigortası primi ile bunların gecikme zammı ve faizleri,
- 30.06.2003 tarihine kadar tebliğ edilmiş ve ödenmemiş olan idari para cezası ile buna bağlı gecikme zammı ve faizler,
- 30.06.2003 tarihine kadar tahakkuk eden sosyal yardım zammı ve buna bağlı gecikme zammı ile faizleri,
- 506 sayılı Kanun kapsamına giren ve daha önce 6183 sayılı Kanunun 48. maddesine göre tecil ve taksite bağlanıp, 4958 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 06.08.2003 tarihi itibarıyla tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun ödeme yapan işverenlerin ödeme süresi henüz gelmemiş olan taksit tutarları,
- 30.06.2003 tarihine kadar olan isteğe bağlı sigorta prim aslı ve gecikme zammı, borçları girmektedir.

Yeniden yapılandırılan borçların ödeme süresi içinde her ay için bir önceki aya ait Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanır.

Ödenecek taksit tutarları, işverenlerin Haziran/2003 ayında Kuruma verdikleri asıl ve ek prim belgelerindeki prime esas kazançlar toplamının, isteğe bağlı sigortalılarda ise ödediği prime esas kazanç tutarının %15'ininden az olmayacak şekilde toplam borç tutarları dikkate alınarak Kurum Yönetim Kurulunca belirlenen oranlar dikkate alınarak,

Taksit Tutarı = Prime Esas Kazanç X Oran

Formülü uygulanmak suretiyle ödenecek asgari taksit tutarı Kurumca hesaplanacaktır.

İşverenler ve isteğe bağlı sigortalılar, hem taksit tutarlarını, hem de cari aydaki primlerini ödemek zorundadırlar. İşverenler ve isteğe bağlı sigortalılar, bir takvim yılı içinde ard arda 3 ayın taksit tutarını veya 3 aylık cari ay prim borcunu ödememeleri halinde Kanunla getirilen ödeme kolaylığından yararlanma hakkını kaybedeceklerdir.

C- Bağkur Borçlarının Yeniden Yapılandırılması (Son Başvuru Tarihi 05 Eylül 2003)

4956 sayılı Kanun ile "Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ve Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa" tabi sigortalıların 30.6.2003 tarihi itibarıyla prim ve gecikme zammı borçlarına yeniden yapılandırma imkanı getirilmiştir.

Prim ve gecikme zammı borçlarını yeniden yapılandırmak isteyen sigortalıların engeç 02.09.2003 tarihi mesai bitimine kadar müracaat ederek talepte bulunmaları gerekmektedir.

Sigortalıların 30.6.2003 tarihine kadar tahakkuk etmiş prim borçlarının cari primle birlikte yatırılması zorunlu olan borçların taksitlendirilmesi aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- 1.000.000.000.-TL'ye kadar borçlu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari priminin en az % 25'i kadar,
- 1.000.000.001 - 3.000.000.000.-TL arasında borcu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari priminin en az % 50'si kadar,

- 3.000.000.001-5.000.000.000.-TL arasında borcu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari primin en az % 75 'i kadar,
- 5.000.000.001-7.000.000.000.-TL arasında borcu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari primin en az % 100'ü kadar,
- 7.000.000.001-10.000.000.000-TL arasında borcu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari primin en az % 150'si kadar,
- 10.000.000.001-TL ve üzerinde borcu olan sigortalıların cari primiyle birlikte cari primin en az % 200'ü kadar,

taksit ödemeleri gerekmektedir.

Ayrıca, 30.6.2003 tarihi itibariyle hesaplanacak borç tutarına, Temmuz ve Ağustos 2003 ayları için gecikme zammı ve faiz tahakkuk ettirilmeyecek, cari primleriyle birlikte borç taksitlerini üç ay ard arda ödemeyen sigortalılar taahhütlerini ihlal etmiş sayılacak, söz konusu borca ilişkin olarak bu sigortalılar hakkında 2004 sayılı İcra İflas Kanunu hükümlerince takibat başlatılacaktır.

Ödeme planına uygun olarak taksitler halinde yapılan ödeme tutarları öncelikli olarak cari prime, kalan kısmı ise 30.6.2003 tarihine kadar olan borç tutarına mahsup edilecektir.

Borçlu sigortalıların taksitler halinde ödeyecekleri borçları bitmeden, Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlanmaları, tahsis talebinde bulunmaları ve hizmetlerinin diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına bildirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

D- Bağkur'da Basamak Yükseltilmesi (Son Başvuru Tarihi 02 Kasım 2003)

1479 sayılı Kanuna tabi sigortalı olanlar, buldukları basamak dahil, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı talepte bulunmak şartıyla, buldukları basamakları en fazla oniki basamak yükseltebilirler. Basamak yükseltme primi, sigortalının talep tarihinde bulunduğu basamaktan, yükselerek intibak etmek istediği basamağa kadar her basamak için öngörülen bekleme süresindeki prim tutarına basamak yükseltme farklarının ilave edilmesi suretiyle hesaplanır. Bu tutarın, ilk taksitinin talep tarihini takip eden ay içerisinde ödenmesi şartıyla ilk taksitin ödendiği ayı takip eden üçer aylık dönemler halinde üç eşit taksitte ödenmesi zorunludur. Basamak yükseltme tutarının tamamen veya kısmen ödenmesi halinde sigortalı son ödemenin yapıldığı tarihi takip eden aybaşı itibariyle bu ödemenin tam olarak karşıladığı basamağa intibak ettirilir. Basamak yükseltme primleri, primi ödenmiş süreler olarak değerlendirilmez.

Basamak yükseltme hakkından yararlanan sigortalılara, basamak intibaklarının yapıldığı tarihten itibaren üç yıl sonra, bu Kanunda öngörülen diğer şartları taşımak ve talepte bulunmak kaydıyla yaşlılık aylığı bağlanır.

4181 sayılı Kanunun geçici 9'uncu maddesine istinaden basamak yükselten sigortalıların, 4956 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre tekrar basamak yükseltme talebinde bulunmaları halinde, bu sigortalılar için hesap şekli farklı olmayacaktır

Sosyal Sigorta ve Bağkur borçlarının yeniden yapılandırılması ve Bağkur'da basamak yükseltilmesi ile ilgili ayrıntılı açıklamaların yer aldığı SSK ve Bağkur Genelgelerini www.erciyesymm.com isimli internet sitemizden temin edebilirsiniz.

Bilgi ve gereği rica olunur.